

SYDSVENSKAN I COLOMBIA Falsos positivos – unga och fattiga rövades bort

Bogotá. De trodde att de hade fått arbete som säsongarbetare på en gård i norra Colombia. I stället blev de fattiga pojkarna mördade av militären, som sedan presenterade dem som gerillasoldater stupade i strid.

Nu kämpar deras mammor för att söner ska få upprättelse.

Deras söner mördades mot belöning

De första fallen med så kallade falsos positivos inträffade redan i början av 2000-talet. Fattiga bönder och indianer hittades mördade och klädda i gerillans uniformer. Men eftersom övergreppen skedde långt från huvudstaden och under brinnande inbördeskrig väckte morden ingen uppmärksamhet.

Efter en tid började militären föra bort pojkar och män från slumområden och uteliggare. Men eftersom de försvunna var socialt utslagna reagerade ingen nu heller.

Motivet till morden var militärledningens krav på resultat, men också belöningsystemet. En dödad gerillasoldat gav hela plutonen en veckas permission i belöning. Soldaterna som deltagit fick dessutom en extra månadslön.

Det dröjde till hösten 2008 innan massmedierna började rapportera om vad som pågick.

I Soacha, en arbetarförort till Bogotá, hade då flera fattiga ungdomar som hade fått löfte om arbete försvunnit. Några av dem hittades senare mördade i en helt annan del av landet. Iklädda gerillauniformer.

Luz Marina Bernal är drivande kraft i "Las Madres de Soacha", Mödrarna från Soacha, den informella sammanslutning av mammor som fått sina söner dödade av militärer. Hennes son Leonardo Porras Bernal gick hemifrån den 8 januari 2008 för att åka med en buss fylld med ungdomar som hade blivit lovade säsongarbete vid en fruktplantage i norra Colombia.

Leonardo var 26 år och förstånds-handikappad. Han var en duktig arbetare och trots att det var första gången han var hemifrån var Luz Marina Bernal lugn för att han skulle klara

Kräver rättvisa
"Men vi kommer aldrig att tåga. Det värsta man kan råka ut för är att begrava sitt eget barn. Vad mer kan hända oss?"

Blanca Nubia Monroy fick sin nitton-årige son bortförd och dödad.

arbetet. Och han hade kompisar från kvarteret med sig.

Fast efter några dagar började hon bli orolig. Varken hon eller någon av de andra kvinnorna i kvarteret hade hört av sina söner. Hon började leta men Leonardo var spårlöst försvunnen.

Åtta månader senare upptäcktes en massgrav med ett trettiotal unga män utanför staden Santander i nordöst. Där fanns Leonardo.

– Enligt militären var han gerillaledare och hade stupat i strid fyra dagar efter att han lämnat hemmet, berättar Luz Marina Bernal.

– De sköt honom i nacken och halva ansiktet var borta. De hade klätt på honom en uniform och satt ett vapen i hans hand. Men min son var som en nioåring. Hur skulle han kunna vara en gerillaledare?

Luz Marina Bernal läser nu juridik för att kunna företräda sin son och de andra offren inför internationella domstolen i Haag. Tillsammans med sin väninna Blanca Nubia Monroy, som fick sin nittonårige son Julián bortförd och dödad, och de andra mammorna från området har hon förgäves försökt få de skyldiga dömda.

– Jag kan bara känna hat mot dem som gjorde detta, säger Blanca Nubia Monroy. Att militären som har till uppgift att skydda oss gjorde detta kan jag aldrig komma över.

– De fördes bort och slaktades. De hade torterats innan de sköts.

Alla kvinnorna i Las Madres de Soacha har fått ta emot upprepade anonyma hot som har krävt att de ska sluta gräva i det som hänt.

– Men vi kommer aldrig att tåga. Det värsta man kan råka ut för är att begrava sitt eget barn. Vad mer kan hända oss?

"Att militären, som har uppgiften att skydda oss, gjorde detta kan jag aldrig komma över", säger Blanca Nubia Monroy.

"De sköt honom i nacken och halva ansiktet var borta. De hade

Av den colombianska staten har de inte fått någon hjälp. Tvärtom. De fick själva åka upp till massgravarna och hämta hem sina söners kvarlevor.

– Flera av oss tvingades själva gräva fram våra barn och lyfta undan andras kroppar för att få upp dem ur graven.

Hittills har 2500 fall av så kallade falsos positivos registrerats hos åklagarmyndigheterna, 1600 har förts vidare till domstol. Omkring 1100 soldater anklagas för morden. Än så länge har ett fåtal dömts. Den ansvarige generalen tvingades lämna sin tjänst men utnämndes till ambassadör i stället.

Regeringen hävdar att skandalen gäller ett fåtal fall, och att dödandet skedde utan att den högsta statsledningen visste något.

– Trots att vi har massor med bevis, vittnen och allt som krävs förhalas rättegångarna hela tiden, säger Luis Guillermo Pérez, advokat vid Colectivo de Abogado Alvaro Restrepo, kontor för mänskliga rättigheter, i Bogotá som driver flera av målen.

– Militären började med detta redan runt år 2003 så av de runt 50 000 människor som registrerats som försvunna kan flera vara falsos positivos.

Runt om i landet öppnas massgravar. Colombias nya president Juan Manuel Santos har lovat att alla övergrepp ska granskas och de skyldiga dömas. Frågan är om han kommer att hålla sitt löfte. Han var själv försvarsminister under den förra presidenten.

Människorättskämpen Luis Guillermo Pérez skyddas nu dygnet runt